

Indstilling

Til Aarhus Byråd via Magistraten
Fra Sociale Forhold og Beskæftigelse, Kultur og Borgerservice
Dato 17. marts 2020

Veteranstrategi for Aarhus Kommune

Forslag til strategi for indsatser for veteraner og pårørende

1. Resume

Byrådet har besluttet, at en tværmagistratslig arbejdsgruppe skal komme med udkast til en strategi for veteranindsatser, som – baseret på eksisterende indsatser – skal styrke indsatsen for veteraner og pårørende.

Den tværmagistratslige arbejdsgruppe har været i dialog med en række ressource- og videnspersoner både i og uden for Aarhus Kommune. Strategien har været i offentlig høring i marts-april 2020.

Arbejdsgruppen anbefaler, at der afsættes midler svarende til 1½ stilling, fordelt på to veteranrådgivere, som forankres i hhv. i Kultur og Borgerservice (1 stilling) og Sociale Forhold og Beskæftigelse (½ stilling). Strategien og de beskrevne aktiviteter forudsætter tilførsel af midler som beskrevet under afsnit 7, ressourcer.

Veteranrådgiverne får til opgave

- at være en synlig indgang og vejviser for veteraner og pårørende, som henvender sig til Aarhus Kommune for at få hjælp
- at styrke den opsøgende indsats ift. de mest udsatte veteraner
- at understøtte koordinering udadtil og på tværs i kommunen gennem samarbejde med et netværk af ressourcepersoner fra relevante dele af Aarhus Kommune

- at fungere som indgang også for andre relevante samarbejdsparter: Forsvarets Veterancenter, Veteranhjemmet, Sundhedsvæsenet, diverse foreninger for veteraner og pårørende mv.
- at understøtte samarbejdet med relevante eksterne samarbejdsparter

2. Beslutningspunkter

Det indstilles

At 1) Byrådet tiltræder indstillingen i det omfang, den kan gennemføres inden for de eksisterende budgetmæssige rammer

At 2) At forslaget fra den tværmagistratslige veteran-arbejdsgruppe om at afsætte 1.150.000 kr. årligt behandles i den kommende budgetproces som et politisk beslutningsforslag.

3. Baggrund

Partierne i Aarhus Byråd stillede i 2018 beslutningsforslag om udarbejdelse af en strategi for Aarhus Kommunes veteranindsatser ([bilag 2](#)).

Den 6. marts 2019 vedtog Byrådet på baggrund af en indstilling fra Sociale forhold og Beskæftigelse at nedsætte en tværmagistratslig arbejdsgruppe, som fik til opgave at udarbejde en veteranstrategi for Aarhus Kommune ([bilag 3](#)). Veteranarbejdsgruppen har i efteråret 2019-foråret 2020 haft dialog med forskellige myndigheder, fagprofessionelle, frivillige foreninger m.v. ([bilag 4](#)) og har udarbejdet forslag til Veteranstrategi for Aarhus Kommune, som har været i offentlig høring i marts-april 2020.

Med veteranstrategien ønsker Aarhus Kommune dels at anerkende veteraners indsats og dels at styrke indsatsen for dem og deres pårørende. Veteranstrategien bygger på følgende principper:

1. Styrket fokus på de mest udsatte veteraner
2. Styrket fokus på pårørende
3. Koordineret, tidlig/rettidig og helhedsorienteret indsats
4. Styrket samarbejde med frivillige organisationer og Forsvaret

5. Synlighed, tilgængelighed og information
6. Anerkendelse og respekt

Iflg. Danmarks nationale veteranpolitik er en veteran en person, som på baggrund af en beslutning truffet af Folketinget, regeringen eller en minister har været udsendt i mindst én international mission. I Aarhus Kommune drejer det sig iflg. tal fra Forsvaret om ca. 1.400 personer. Der kan ikke sættes tal på, hvor mange af disse eller deres pårørende, der modtager hjælp fra Aarhus kommune. Årsagen er, at der ikke er lovhjemmel til at foretage systematiske registreringer af, om borgeren er veteran eller pårørende.

Iflg. Forsvarets undersøgelser fortsætter størsteparten af veteranerne enten deres karriere i Forsvaret eller overgår til en civil karriere uden at have behov for hjælp. En mindre andel rammes imidlertid af fysiske, psykiske og/eller sociale problemer. Problemerne varierer i omfang, kompleksitet og behov for indsatser. Også tidspunktet for, hvornår veteraner og pårørende får udfordringer, som kræver indsatser fra kommune, psykiatri el. lignende, varierer. Der kan opstå behov for hjælp i forlængelse af hjemsendelse og overgang til civilt erhverv. Eller der kan opstå senfølger i form af fx PTSD flere år efter hjemsendelse.

Derfor vil en rettidig og relevant indsats ofte forudsætte, at enten veteranen selv eller andre, som er i kontakt med vedkommende, opsøger rådgivning og hjælp. Det kan være Forsvaret, pårørende eller personer i de miljøer, hvor veteranen færdes, som hjælper veteranen med at skabe kontakt til relevante hjælpesystemer.

Pårørende kan være meget belastede og have behov for en særlig indsats.

En af opgaverne for veteranrådgiverne bliver derfor at være en synlig og tilgængelig samarbejdspartner og 'indgang', som understøtter og faciliterer samarbejdet, både på de indre linjer og udadtil.

En anden opgave for veteranrådgiverne bliver at styrke den opsøgende indsats for de mere udsatte veteraner,

som er tilbøjelige til at isolere sig og undgå kontakt med myndigheder/hjælpesystemer.

Evt. kan med-veteraner have lettere ved at skabe kontakt. Med afsæt i det sammenhold, der karakteriserer veteranmiljøet, foreslår arbejdsgruppen derfor, at det afprøves, om den opsøgende veteranrådgiver i MSB via et samarbejde med mere ressourcestærke veteraner vil kunne nå de særligt udsatte veteraner, med inspiration fra Peer-to-peer indsatser i psykiatrien.

Arbejdsgruppen foreslår desuden, at der afsættes midler til at behovsvurdere og afprøve tilbud henvendt til pårørende – enten i form af kommunale tilbud eller i samarbejde andre aktører.

Arbejdsgruppen vurderer, at der er et potentiale i at styrke kommunale medarbejders kendskab til og samarbejde med de mange tilbud og indsatser, der tilbydes veteraner i regi af Forsvarets Veterancenter, diverse foreninger, Veteranhjem Midtjylland m.fl. Dette er derfor også et vigtigt element i strategien.

Den årlige flagdag 5. september i Mindeparken vil fremover være anledning at sprede viden til fagprofessionelle i MBU – både om flagdagen generelt og om, hvilke udfordringer pårørende, specielt børn af veteraner kan stå overfor. Dette varetages af Pædagogisk-psykologisk Rådgivning, som også er kontaktled for veteranrådgiverne vedr. problemstillinger hos og relateret til børn af veteraner.

4. Effekt

Det er hensigten, at initiativerne i Veteranstrategien for Aarhus Kommune skal medvirke til:

- At det bliver lettere for veteraner og pårørende at finde frem til relevante tilbud, jf. bilag 4
- At relevante medarbejdere i kommunen opkvalificeres og får øget deres viden om veteraner og pårørende samt tilbud af relevans for målgruppen
- At samarbejdet styrkes mellem Aarhus Kommune og eksterne samarbejdsparter, herunder Forsvarets Veterancenter og frivillige tilbud, fx Veteranhjem Midtjylland samt sundhedsvæsenet

5. Ydelser

1. Åben rådgivning og 'vejviser' for veteraner, pårørende og samarbejdsparter v. veteranrådgiver i Kultur og Borgerservice ift. relevante tilbud
2. Øget opsøgende indsats for særligt udsatte veteraner v. veteranrådgiver i Sociale Forhold og Beskæftigelse
3. Etablering, facilitering og opkvalificering af netværk af ressourcepersoner i relevante magistratsafdelinger (foruden ovennævnte primært Børn og Unge samt Sundhed og Omsorg)
4. Forsøg med peer-støtte til veteraner (veteran-hjælper-veteran) samt tilbud målrettet pårørende
5. Tovholderfunktion i Pædagogisk-Psykologisk Rådgivning (MBU), herunder formidling af info-materiale til fagprofessionelle i MBU.

6. Organisering

Der har fra oktober 2017 til udgangen af 2019 været gennemført forsøg med en fremskudt beskæftigelsesindsats varetaget af en veterankoordinator i tæt samarbejde bl.a. Forsvarets Veterancenter, Veteranhjem Midtjylland samt relevante supplerende indsatser i Aarhus Kommune. Der har været positive erfaringer med at have en synlig veterankoordinator, som har været let at komme i kontakt med for veteraner, pårørende og andre eksterne samarbejdsparter. Erfaringerne peger dog også på, at det kan være en barriere, når det primært er job og uddannelse, der er udgangspunktet for veterankoordinators virke.

Arbejdsgruppen anbefaler derfor

- at der i Borgerservice (MKB) tilknyttes en veteranrådgiver, som primært får til opgave at fungere som neutral indgang/vejviserfunktion for veteraner og pårørende. Der afsættes en fuldtidsstilling til dette.
- at der i Akut og Opsøgende Team (MSB) tilknyttes en veteranrådgiver, som primært får til opgave at styrke den opsøgende indsats for de mest udsatte veteraner. Der afsættes ½ stilling til dette.

De to veteranrådgivere skal arbejde tæt sammen i det daglige og understøttes af et netværk af ressourcepersoner udpeget i de relevante magistratsafdelinger, jf. ovenfor. Veteranrådgiverne og -netværket skal samarbejde om at sikre smidige og effektive sagsgange på tværs af organisatoriske enheder og fagområder i kommunen. Desuden skal veteranrådgiverne facilitere opkvalificering og videndeling i veteran-netværket. Endelig skal veteranrådgiverne i samarbejde med eksterne samarbejdsparter løbende ajourføre og formidle information af relevans for veteraner, pårørende og samarbejdsparter.

Forsøg med Peer-uddannelse foreslås varetaget i regi af Recovery-skolen, Psykiatriens Hus.

7. Ressourcer

Det anslås, at udgifterne til initiativerne i Veteranstrategien for Aarhus Kommune vil udgøre:

Budget	Afd.	Beløb (kr.)
Veteranrådgivning Vejviserfunktion/'indgang' for veteraner og pårørende (1 stilling)	MKB og MSB	750.000
Opsøgende indsats for udsatte veteraner (1/2 stilling)		475.000 (MKB) 275.000 (MSB)
Rammebeløb til understøttende aktiviteter , bl.a.: Kommunikation og formidling, opkvalificering og videndeling i netværk af fagpersoner samt evaluering	MKB	150.000
Rammebeløb til tilbud til veteraner og pårørende, bl.a. peer-uddannelse	MSB/MKB/MBU	250.000
I alt		1.150.000

Rammebeløb til understøttende aktiviteter skal dække udgifter til kommunikation, videndeling, opkvalificering af fagprofessionelle samt evaluering. Evalueringen skal

udover den generelle erfaringsopsamling pege på perspektiver for, hvordan/om den øgede viden vil kunne omsættes ift. andre borgere, som direkte eller indirekte er mærket af krigsoplevelser.

Rammebeløb til tilbud til veteraner og pårørende skal dække udgifter til forsøg med peer-uddannelser ("Veteraner hjælper veteraner"), forsøg med gruppetilbud til pårørende m.v. samt relevant erfaringsopsamling.

Hovedparten af de foreslåede initiativer fordrer tilførsel af ekstra økonomi. Det foreslås derfor, at de politiske partier i Aarhus Byråd jf. budgetproceduren til budgetforhandlingerne om B2021-2024, fremsender forslag om finansiering af Aarhus Kommunes kommende faste Veteranrådgivning samt yderligere tiltag.

Kristian Würtz

/

Erik Kaastrup-Hansen

Rabih Azad-Ahmad

/

Kirsten Jørgensen

Bilag

- Bilag 1: Udkast til veteranstrategi
- Bilag 2: Beslutningsforslag fra partierne i Byrådet om strategi for veteranindsatserne 2018
- Bilag 3: Medlemmer af den tværmagistratslige veteranarbejdsgruppe
- Bilag 4: Møder i den tværmagistratslige arbejdsgruppe
- Bilag 5: Tilbud i Aarhus Kommune
- Bilag 6: Høringssvar

Sagsnummer: 19/067051-54

Antal tegn: 10.989

Sociale Forhold og Beskæftigelse

Sagsbehandler: Ellen Pedersen/Anne Eg Jensen /Peter Marker

E-post: ellpe@aarhus.dk/anej@aarhus.dk
/pm@aarhus.dk